

mecca

„Maßarbeit aus einer Hand“

Paul-Hörbiger-Weg 12 | 1130 Wien

www.mecca-consulting.at

Eredményprotokoll

Határon átnyúló területfejlesztési felmérés Ausztria-Magyarország

2019. június

Megbízó

a ConnReg AT-HU Projekt keretében (ATHU30)
Regionalmanagement Burgenland GmbH
Marktstraße 3, Technologiezentrum, A-7000 Eisenstadt

NÖ.Regional.GmbH

Schlossstraße 1, A-2801 Katzelsdorf

Nyugat-Pannon Nonprofit Kft.

Horváth Boldizsár krt. 9, H-9700 Szombathely

Megbízott

Mecca Consulting & Scardobona Consulting

Szerkesztők

Dietmar Baurecht, Halinka Péter, Károlyi Tímea, Claudia Lichtblau, Molnár Roland, Novák Tímea, Hannes Schaffer, Annemarie Trojer, Vissi András

Borítókép: pixabay.com

DI Dr. Hannes Schaffer

Ingenieurbüro für Raum- und Landschaftsplanung
Unternehmensberatung | EDV Dienstleistungen

1130 Wien | Paul-Hörbiger-Weg 12 | Tel.: +43-1-526 51 88
office@mecca-consulting.at | www.mecca-consulting.at

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	3
1 Háttérinformációk	4
1.1 A ConnReg AT-HU projekt.....	4
1.2 A felmérés menete	4
2 Keretfeltételek: INTERREG AT-HU 2021-2027	6
3 Sikeres projektek létrehozása	6
4 2021 utáni együttműködési témák	8
4.1 Versenyképesség.....	8
4.2 Fenntarthatóság	10
4.3 Elérhetőség és mobilitás	12
4.4 Hálózatépítés.....	14
5 Melléklet: Lehetséges témák a rendelettervezetek szerint	16

1 Háttérinformációk

1.1 A ConnReg AT-HU projekt

A **ConnReg AT-HU** projekt célja a meglévő helyi és regionális hálózatok határon átnyúló (AT-HU) együttműködésbe való bevonásának elősegítése. A szoros szakmai és határon átnyúló koordináció által olyan szakértő anyag készül, amely a kölcsönös párbeszédet a 2014-2020 közötti időszakon túl előmozdítja.

Ezen felmérés célja az volt, hogy lehetőséget biztosítson a meglévő projektek és a jövőbeli projektgazdák számára a lehetséges témák (post 2020 támogatási időszak) kidolgozására és azonosítására. Az INTERREG V-A AT-HU programban megvalósuló projektek, a jelenlegi és jövőbeli projektgazdák, valamint az osztrák és a magyar intézményi szakértők számítottak elsődleges célközönségnek. Egyrészt a következő uniós finanszírozási időszakra vonatkozó témaötleteikről kérdezték meg őket, másrészt az ezen időszakra vonatkozó, már ismert tartalmakkal kapcsolatban kaptak információt. Ezen dokumentum a négy lépésben végrehajtott felmérés eredményeit és következtetéseit foglalja össze.

1.2 A felmérés menete

1. lépés: Dokumentumok elemzése

Első lépésként elemzésre kerültek az INTERREG AT-HU program prioritásaira vonatkozó, a ConnReg AT-HU projekt keretében kidolgozott stratégiai dokumentumok (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>). Emellett felhasználásra kerültek a következő 2021-2027-es programidőszak már elérhető tervezetei is jövőbe tekintés céljából (ld. a mellékletben).

2. lépés: Online kérdőív

Az online felmérésnek tükröznie kellett az INTERREG AT-HU program jelenlegi helyzetét figyelembe véve a határokon átnyúló együttműködés igényeit. A Program projektgazdái és stratégiai partnerei voltak a felmérés célcsoportjai. Az e-mailes megkeresés során 260 személy került megszólításra, hogy kinyilvánítsa véleményét. A lekérdezés online kérdőívvel történt 2019. március 11-19. között német és magyar nyelven. 92 kérdőív került kitöltésre hiánytalanul, ami 35% -os részvételi arányt jelent.

3. lépés: Szakértői interjúk

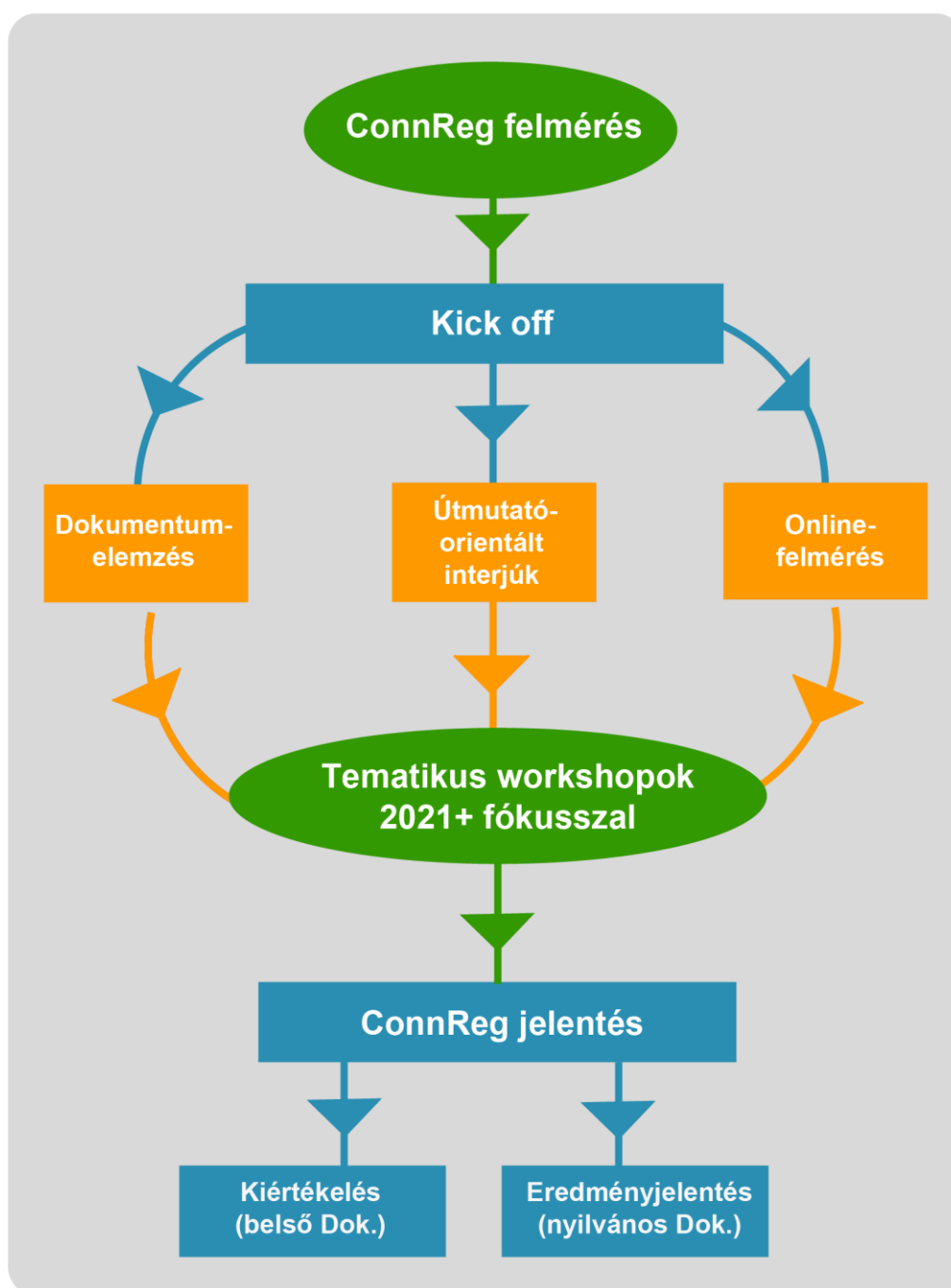
Az intézményi szakértőkkel folytatott kvalitatív csoportos interjúkra tematikus találkozók keretében került sor, amelyek a négy programprioritáson alapultak. Az osztrák szakértőkkel 2019. március 26-án és 2019. április 11-én készült interjú Eisenstadtban, míg a magyar résztvevőkkel folytatott interjúkra 2019. március 26-án került sor Hegykőn, 2019. április 2-án Gyöngyösfaluban és 2019. április 15-én Sopronban. Az interjúk célja a jelenlegi projekt tapasztalatok értékelése, az INTERREG AT-HU program fejlesztésére vonatkozó javaslatok begyűjtése, az online felmérés fő megállapításainak szakértői véleményezése, megvitatása, a szakértők meglátásainak áttekintése arra vonatkozóan, hogy a következő programozási időszakban, mely projekteket és együttműködési témákat tekintenek fontosnak.

4. lépés: Tematikus workshopok a 2021 utáni támogatási időszakra összpontosítva

Az online és a csoportos felmérés eredményei a magyar és az osztrák projektgazdákkal, potenciális új projektpartnerekkel és a terület más kulcsszereplőivel kerültek megvitatásra a post-2020 tematikus workshopok alkalmával (2019. május 23-án Sopronban és 2019. június 6-án Wr. Neustadtban), ahol megvizsgálták az eredmények jelentőségét a határokon átnyúló együttműködés vonatkozásában. A négy workshop keretében további témákat határoztak meg, illetőleg dolgoztak ki a 2021 utáni fejlesztési időszakra vonatkozólag.

Schritt 5: Eredményprotokoll

A folyamat végkövetkeztetései ezen dokumentumban kerülnek ismertetésre.

2 Keretfeltételek: INTERREG AT-HU 2021-2027

A következő programozási időszak tartalmi és pénzügyi irányai csak 2020-ban várhatóak, mivel az újonnan megválasztott Európai Parlament és az EU Bizottság 2019 őszén alakul meg. Így a következő INTERREG AT-HU program programozás előkészítő csoportja előreláthatólag 2019 őszén kezdi csak meg a munkát.

A következő finanszírozási időszak operatív programja, a programhatóság célkitűzése alapján, **2020 végéig** kidolgozásra kerül, ami azonban számtalan tényezőtől függ. A Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság már megküldte az INTERREG programokhoz az adott határ menti régióra szabott **Border Orientation Paper** elnevezésű dokumentumot, az Európai Bizottság rendeletjavaslatokat terjesztett elő.¹ Ezek képezik az INTERREG programok jogalapját, és egy további lépésben az új Európai Parlamentnek és a Tanácsnak kell elfogadnia ezeket.

A Brexit miatt valószínűleg EU szinten költségvetés-csökkentésre kerül sor, ami azt jelenti, hogy az INTERREG program finanszírozására szánt összeg kisebb lehet, ill. a finanszírozási arány is csökkenhet. A pontos pénzügyi keret azonban még mindig nem tisztázott.

Az INTERREG AT-HU **programterület** minden bizonnyal **változatlan** marad, viszont a finanszírozási források számításának alapjául csak egy 25 km széles határsáv kerül figyelembevételre.

Az INTERACT által kifejlesztett elektronikus monitoring rendszer (**eMS**) **nagyon eredményesnek bizonyult**: jelenleg több mint 30 program használja, ez azonban új technikai kihívásokkal jár együtt. Javasolt a jövőben a rendszer **optimalizált formában** történő tovább üzemeltetése.

3 Sikeres projektek létrehozása

Egy sikeres projektmegvalósításhoz a határ mindkét oldaláról származó megfelelő partnerek bevonása szükséges. **A vezető partner szerepe egyre fontosabbá válik**, tekintettel a vállalt felelősségére.

Egy **jó projekt** csak **működő partnerséggel** eredményes, amely személyes kapcsolatokra épül, evvel is lényegesen megkönnyítve az együttműködést. A kölcsönös megértés elősegítéséhez elengedhetetlen egy több napos kick-off rendezvény, vagy interkulturális képzés megszervezése, melyre a projekt kezdetén kerül sor.

A **projekt eredményeinek** vagy a **projektekből származó ismeretek kiaknázásának** és a **projektek hálózatba szervezésének** fontos szerepet kell játszania a jövőben az adott prioritási tengelyen túl is.

A projekt témák stratégiai előkészítéséhez a projektgazdák különböző stratégiákat használnak:

1. stratégia: Átvitel

Egy adott programtérképben kidolgozásra kerül egy projektjavaslat, majd ezt átemelik egy másik térségre. Ha egy jó ötlet több régióban is elterjed, az összességében egy nagyobb teret fed le. Ilyen

¹ ld. a rendelettervezeteket a mellékletben

példa a BIG AT-HU oktatási projekt, amelynek koncepciója az SK-AT és az AT-CZ programokban is megvalósításra kerül.

2. stratégia: Ping-Pong

Megvizsgálják a transznacionális projektekkel kapcsolatos bevált projekt megközelítéseket, és onnan hasznosítanak a határon átnyúló együttműködésre vonatkozóan tapasztalatokat vagy fordítva. Az FH Burgenland-nak már van tapasztalata tudásátadásról az egészségügy és az ápolás területén.

3. stratégia: Témánál maradni

A projektpartnerek több programidőszak alatt ugyanannál a témánál maradnak, és a különböző szempontokat újra és újra megvitatják, ill. a jelenlegi kihívásokhoz alakítják a témát. Ez a folytonosság bizonyos projektek esetében célszerű (pl. Fairwork).

4 2021 utáni együttműködési témák

4.1 Versenyképesség

A "Gazdaság és versenyképesség" témát nem könnyű megvalósítani a határokon átnyúló együttműködésben. A két ország eltérő érdekei és felépítése, valamint a konkurenciától való félelem megnehezíti a valódi és tartós együttműködés kialakítását a kkv-k számára. Ezért a jövőben konkrét intézkedéseket kell hozni, amelyek előtérbe helyezik az adott régió gazdasági fejlődését.

A szakértők a digitalizációt a kis- és középvállalkozások számára jó lehetőségnek tekintik. Ez kiváltképpen igaz a kkv-k által meghatározott turisztikai iparágra, ahol a digitalizálás a turisztikai célpontok fejlesztésének elengedhetetlen része (pl. az online foglalási rendszerek fejlesztése). A digitalizáció lehetővé teszi a kkv-k számára a piacbővítést és valószínűsíthető versenyelőny megszerzését, például az online kereskedelemben való belépés révén. Ugyancsak egyre fontosabbá válik a digitális technológiák témája -**Ipar 4.0**- (pl. a mezőgazdaságban, Smart Farming, „Okos Gazdálkodás”).

Olyan ajánlatokat kellene kidolgozni a kkv-k versenyképességének a verseny torzítása nélkül történő megerősítése érdekében, amelyek a régióban tevékeny összes kkv számára elérhetők. A kkv-k innovációs folyamatai az innovációs ellenőrzések, a K+F igények felmérése vagy a munkavállalók képzése révén előmozdíthatók. A kkv-k igényfelmérésénél határon átnyúló, közvetlenül a vállalkozásokat felkereső, vállalkozói coachok-at alkalmazhatnak, akik helyben felméri a digitalizálási szolgáltatások iránti igényt és tájékoztatják őket a felmerülő lehetőségekről. Lehetséges témaként azonosították a családi vállalkozások generációváltásban való támogatását is.

Az INTERREG programok gazdaságfejlesztési céljai kizárólag a kkv-k közvetett támogatása révén érhetők el. Az INTERREG HU-HR programban létrehoztak egy saját támogatási struktúrát, a „Beneficiary Light”-ot (röviden B-Light), hogy közvetlenül elérjék a régió vállalkozásait, és adminisztratív terhek nélkül lehetővé tegyék számukra a projektekben való részvételt.² Ez az osztrák-magyar programterületen is megvalósítható, de ennek sikeres lebonyolításához megfelelő esernyőszervezetre van szükség.

² További információkat ld. 1. Stratégiai Dokumentum, 33-35. o. (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

Bár gyakran nehéz a versenykörnyezet miatt üzleti együttműködést kialakítani, mégis vannak olyan üzleti területek, ahol az együttműködés kiváló. Ígéretes partnerségeket hoztak létre például Burgenland és Győr között a start-up szintén, valamint az élelmiszeriparban és a helyi ellátásban. Szükség lenne viszont a **kkv hálózatok** erősítése érdekében megfelelő platformokra. Az FFG partnerkereső eszközét ki lehetne terjeszteni a határon átnyúló együttműködésre.

Jellemzően a nagyobb városokban található a kutatás és az innováció területek kulcsfontosságú szereplői (egyetemek, főiskolák, kutatóintézetek stb.), nem pedig a közvetlen határmenti régióban. A Program részéről ez a tény bizonyos fokú rugalmasságot igényel. A Program régiójában különös jelentőséggel bírnak a zászlóshajóprojektek. Bizonyos területeken, mint például az egészségügy, az állategészségügy, az antibiotikumokkal szembeni rezisztencia stb., a kutatás közös érdek.

Az intelligensebb Európa már az iskolában elkezdődik, ezért is hangsúlyos a (szak-)képzés. A vállalkozói ismeretek oktatása egy tanterv kidolgozásának segítségével már az iskolákban megvalósulhatna. A fiatalok digitális kompetenciafejlesztésébe történő befektetésként a duális szakképzést triális képzéssé (elméleti, gyakorlati, digitális) lehetne továbbfejleszteni.

4.2 Fenntarthatóság

A természetvédelem ugyanolyan fontossággal bír a védett területeken kívül is, mint azon belül. Ezért kell különböző területek közötti határon átnyúló együttműködéseket kialakítani.

A klímavédelemre kiemelt hangsúlyt kell fektetni. A **kutatás képezi a biodiverzitás megőrzése és a biológiai sokféleség védelme** érdekében történő későbbi intézkedések alapját. Különböző kutatási prioritásokkal és fókuszált intézkedésekkel foglalkozó projektek megvalósítása indokolt a jövőben, mint például: a neofita probléma (parlagfű), vagy a zöld övezet mentén folytatott kutatás.

A határ menti régió számára a következő programozási időszakban is **fontosak lesznek** a szelíd turizmus témái (kerékpáros turizmus, túrázás stb.). A magyar oldalon továbbra is nagy kihívást jelent a kidolgozott ajánlatok marketingje. Egy átfogó stratégiafejlesztési folyamat során a burgenlandi natúrparkok újragondolják prioritásaikat. „Fenntarthatósági modellrégióvá” szeretnének válni, részben magyar szomszédaikkal együttműködve.

Az öko-gazdálkodásban összekapcsolódik a mezőgazdaság és a természetvédelem. A biogazdálkodás nagyban hozzájárul a fajmegőrzéshez. A természetvédelmi területek kezelése (gyümölcsösök, legeltetés stb.) szintén fontos szerepet kapnak, amelynek során a natúrparkokat fenntartható modellrégióvá kell fejleszteni.

Az egészség számára is egyre fontosabbak a természeti területek.³ Az egészségturisztikai ajánlatokat a védett területekkel együttműködve javasolt továbbfejleszteni. Az egészséges táplálkozásra is figyelmet kell fordítani a kikapcsolódás mellett, hiszen egyre fontosabbá válnak az öko-gazdálkodásból származó élelmiszerek (pl. elképzelés egy kis projekt számára: ökológiai termékek behozatala az iskolákba és a gyermekek egészséges étkezésre ösztönzése).

A jövőben olyan projekteket kellene megvalósítani, amelyek **intézkedéseket** hoznak az **éghajlatváltozás** emberre gyakorolt **negatív hatásaival szemben**. Ennek egy példája az osztrák „Klimawandel-Anpassungsmodellregionen” (KLAR!) támogatási program kezdeményezése, amely a régiók és a települések számára nyújt lehetőséget az éghajlatváltozás okozta kihívásokra való felkészülésben, a lehetséges negatív hatások minimalizálásában és a megnyíló lehetőségek kihasználásában.

³ További információkat ld. 2. Stratégiai Dokumentum, 31-32. o. (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

A jövőben fontosabbá kell válnia a **környezeti nevelésnek** és a speciális szükségletekkel rendelkező emberek figyelembevételének, hiszen a természet védelme csak a helyi lakosság bevonásával lehetséges.⁴ Különböző érzékenyítő intézkedésekkel érhető el a természet jobb megértése a gyermekek és a felnőttek esetében egyaránt, pl. a városi lakosság motiválásával, hogy gyümölcsösöket, ill. védelmet érdemlő területeket béreljen. A tudatosság növelésének szintén hatékony módja a tudatos fogyasztói magatartás (**Consumer Empowerment**), figyelem felhívással a regionális termékek vásárlásának pozitív hatásaira, a lakosság nagyobb személyes felelősségvállalása és részvétele érhető el.

Az Osztrák-Magyar Vízügyi Bizottság jó alapot nyújt a határ menti térségben zajló vízügyi együttműködéshez, hiszen a kétoldalú tapasztalatcserének és a lehetséges együttműködési területek/témák előkészítésének platformjaként szolgál. A jövőben nagyobb együttműködést kíván megvalósítani a vízgazdálkodás a természet- és tájvédelemmel. Tevékenységeik elsősorban az EU Vízi Keretirányelvén, ill. az EU Árvízi Irányelvén alapulnak. Továbbiakban is lényeges téma lesz a talajvízvédelem, árvízvédelem, kockázatkezelés és fenntartható vízgazdálkodás. További fő témák:

- a regionális talajvízháztartás javítása
- a kár korlátozása a mezőgazdaságban, intelligens öntözőrendszerek, pl. a Seewinkelben
- integrált Rába megfigyelő rendszer kifejlesztése (a Dráva példája alapján)
- a Neusiedler See stratégiai tanulmány által javasolt intézkedések végrehajtása (nádgazdálkodás stb.)
- vízvédelmi épületek a Lapincson
- a dunai kutatási projekt folytatása (SEDDON).

⁴ További információkat ld. 2. Stratégiai Dokumentum, 31-32. o. (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

4.3 Elérhetőség és mobilitás

Keresztmetszeti kérdésnek tekinthető a mobilitás. Ennek megfelelően nem kellene olyan közútfejlesztési projekteket megvalósítani, amelyek nem veszik figyelembe a soft mobilitást. Figyelemfelkeltő intézkedések szükségesek a mobilitási szokások, ill. az életmód megváltoztatásához.

Már több alkalommal is elhangzott az az igény, hogy az egész osztrák-magyar határtérség tömegközlekedésének összehangolására van szükség. A bécsi, alsó-ausztriai és Burgenland tartományi kormányok illetékes szervezeti egységei, a Magyar Közlekedéstudományi Intézet (KTI) és más szervezetek, mint pl. a PGO (Planungsgemeinschaft Ostregion) ill. a Burgenlandi Mobilitási Központ fontos szerepet játszhatnak ennek megvalósítása esetén.

A következő támogatási időszakban is fontos szerepet játszik a **határtérség tömegközlekedésének fejlesztése**. **Közös átfogó közlekedési stratégia** jelentősen hozzájárulna az összehangolt fejlődéshez. Egy **határon átnyúló közlekedési társulás** létrehozását (esetleg EGTC-ként) határozták meg a szakértők lehetséges vezető projektként. Már léteznek bevált gyakorlatok nemzetközi összehasonlításban (Verkehrsverbund Berlin-Brandenburg, Salzburg-Bayern, Bodeni-tó).⁵A továbbiakban egy határon átnyúló közlekedési társulás foglalkozhatna a határon átnyúló vasúti és buszvonalak fejlesztésével, az utasok tájékoztatásával kapcsolatos információkkal, az adatok kompatibilitásával és a közös jegyekkel. Magyarországon pillanatnyilag tárgyalások folynak a buszvállalatok összevonásáról. A magyar közlekedési társulás létrehozásával a VOR (Verkehrsverbund Ost-Region) magyar oldali illetékes megfelelőjét hoznák létre

Sopron számára a **menetrendek határon átnyúló különböző szolgáltatókkal való összehangolásában** a "dél-tiroli modell" bevált gyakorlata példaként szolgálhat. A soproni állomáson eltérő szolgáltatók által üzemeltetett, különböző menetrendek szerinti vonatok közlekednek, amelyek jelenleg csak kevésbé kompatibilisek egymással.⁶

Sopron vasútállomása fontos régiós csomópont, hisz öt irányból közelíthető meg. A menetrend további határon átnyúló kiterjesztésére és a középtávú menetrend-koncepciók megvalósítására azonban a jelenlegi infrastruktúra nem alkalmas. A soproni állomás átépítést igényel a

⁵ További információkat lásd. 3. Stratégiai Dokumentum, 27-28. o. (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

⁶ További információkat ld. 3. Stratégiai Dokumentum, 26-27. o. (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

Deutschkreuzból, Ebenfurttól és Wiener Neustadtból érkező vonatok kezelése érdekében anélkül, hogy ez akadályozná a belföldi forgalmat (Győrbe és Szombathelyre).⁷

A határ menti régióban nem megfelelő az **utazási adatok határon átnyúló, többnyelvű elérhetősége**. A 2017. május 31-i (EU) 2017/1926 bizottsági rendelet szerint minden tagállam nemzeti hozzáférési pontot köteles létrehozni, amely az utazási információk egyablakos ügyintézési pontjaként szolgál. Ez határon átnyúlóan is megvalósítható.⁸

A jövőben az **alacsony szén-dioxid-kibocsátású mobilitás előmozdítása** kétségtelenül fontosabb szerepet kap. Az alternatív meghajtások (pl. a hidrogén) egyre inkább előtérbe kerülnek. Már léteznek akkumulátorral működő autóbuszok és vonatok is, melyek csak rövidebb távolságokra alkalmasak. Az iskolai és a munkahelyi ingázók forgalmának karbonszegényebbé tételéhez pl. létre lehetne hozni egy közös utazásokra szolgáló alkalmazást. A távolabb fekvő területeken sokak számára nagy segítséget jelentenének a regionális gyűjtőtaxik. A tömegközlekedés a turizmusban is egyre fontosabb szerepet tölt be.

Az **infrastruktúra fejlesztés** területén kisebb beruházások kerültek kiemelésre. Több szempontból különös jelentőséggel bír a határon átnyúló kerékpározás: elősegíti a CO₂-kibocsátás csökkentését, és egyidejűleg az idegenforgalom és a szabadidőipar számára is fontos tényező. Ezért elengedhetetlen a megfelelő kerékpáros infrastruktúra kialakítása a határ menti régió fenntartható fejlődéséhez. Magyarországon szükség van a kerékpárutak fejlesztésére, mialatt az egész határtérségben támogatni kell a napi kerékpározást a vasútállomásokhoz és megállókhöz való hozzáférés biztosításával. Az elektromos autók számára töltőállomásokat kellene létrhozni kisebb beruházásként.

⁷ További információkat ld. 3. Stratégiai Dokumentum, 31. o. (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

⁸ További információkat ld. 3. Stratégiai Dokumentum, 33-34. o. (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

4.4 Hálózatépítés

Ennek a prioritásnak a projekjei általában különösen hangsúlyosak, ahol a témák a munkaerőpiactól és az oktatástól kezdve a parlafű elleni küzdelemben való együttműködésen át a sport kooperációkig terjednek.

A **munkaerőpiac** szempontjából a két ország közötti érdekellentétek élesednek. A munkaerő-vándorlás célországa Ausztria, míg Magyarország a kiindulási pontja. A szakemberhiány mindenhol általános, ezért az osztrák munkaerőpiacon lévő magyar munkavállalóknak tanácsot adó, ill. a Magyarországra visszatérők számára segítséget nyújtó projektekre lenne szükség. Emellett egyre jelentősebbé válik a Kelet-Magyarországról érkezők „bevándorlása”. A fiatalok munkavállalása is egyre fontosabb munkaerőpiaci téma, hiszen Ausztriában is emelkedik a se nem tanuló, se munkát nem kereső, ill. továbbképzésben részt nem vevő munkanélküli fiatalok száma (NEET-fiatalok: Not in Education, Employment or Training). A jövőben is fontos szerepet kapnak a munkavállalók védelmével kapcsolatos együttműködések (pl. a szociális csalások elleni közös fellépés/küzdelem, a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv).

A jövőben hangsúlyosabb szerepet töltenek majd be az **egészségügyi és szociális kérdések**. A kórházak közötti együttműködés már sok határtérségben általános (pl. AT-CZ, AT-SK). Az egészségügyi ágazat együttműködését elősegítheti egy osztrák-magyar határon átnyúló mentési megállapodás kidolgozása. Továbbra is fontos szerepet tölt majd be a társadalmi együttműködés, mint például az idősek gondozása. Emellett egy olyan jövőkép került kialakításra, ahol a határtérség termálfürdőinek bevonásával létrehoznának egy határon átnyúló gyógyfürdő- és egészségturisztikai célpontot (az European Spa World mintájára).

Továbbra is központi szerepet játszik a határtérségben folytatott oktatási együttműködés. Különös figyelmet kell fordítani a szomszédos nyelvek vagy a többnyelvűség előmozdítására az óvodától az iskoláig. Ezen túlmenően intézkedésekre van szükség a helyi lakosság érzékenyítésére a kisebbségi nyelvek és azok hozzáadott értéke szempontjából. A jövőben is folytatni kell az oktatási intézmények hálózatba szervezését és együttműködését. Az oktatási szektorban egymást kiegészítő professzionális innovációs menedzsment és szellemi tőke kimutatás szükséges. Az oktatási ágazatban is fel kell gyorsítani a digitalizálást. Az élethosszig tartó tanulás egyre fontosabbá válik a gyorsan változó munka világában. A továbbképzésben potenciált jelentenek a digitális tanulási formátumok. Az oktatási szektorban is láthatóvá kell tenni a változtatási folyamatokat.

Az **intézményi együttműködések** eltérő tematikákra építhetők, mint például a természet- és tájvédelem, a regionalizáció, a hagyományok, a kulturális örökség, stb.. A közös határon átnyúló együttműködések révén a régiók illetékes közigazgatási egységei közösen nézhetnek szembe a kihívásokkal, mint pl. a parlafű elleni védekezés, vagy állat-egészségüggyel kapcsolatos kérdések

(méhek pusztulása, illegális állatkereskedelem, állatbetegségek stb.). Közös megközelítéseket lehet kidolgozni a határtérség településeinek hasonló kihívásaihoz a közösségek hálózatba szervezése révén (pl. a városközpont újraélesztése). Mérlegelésre került a települések katasztrófavédelmének és polgárőrségének közös képzése és minősítési rendszere is.

Az EGTC-t a Magyar Külgazdasági és Külügyminisztérium eredményesnek és célszerűnek tartja. A tagságot általában helyi önkormányzatok alkotják, bár a törvényváltozás miatt már vállalkozások is beléphetnek. Az EGTC megfelelő lehet a határrégióban élő szereplők különböző törekvéseinek összehangolására.⁹ Az osztrák oldali tartományi felépítés miatt ennek megvalósítása jelentős kihívást jelent.

A régiók szintje alatt alkalmazandó fejlesztési eszközként szolgál a **CLLD** (Community-Led Local Development/közösségi vezetésű helyi fejlesztés), amelyet az 1303/2013 EU rendelet 32-35. cikke szabályoz. A CLLD a meghatározott (szakpolitikai) fejlesztési célok megvalósítását segíti, mégpedig a helyi közösségek és szervezetek részvételével. Ebben a támogatási konstrukcióban lényeges pénzügyi ösztönző, hogy a 2014-2020 közötti finanszírozási időszakban az ERFA/ESZA társfinanszírozási aránya 10%-kal magasabb lehet, amennyiben a szóban forgó prioritási tengely kiadásai CLLD-n keresztül történnek. Magyarország nagy tapasztalatokat szerzett a CLLD-kkel kapcsolatban a 2014-2020-as támogatási időszak alatt, amelyek határon átnyúlóan is relevánsak lehetnek.¹⁰

Megvizsgálandó még egy **kisprojektalap** létrehozásának lehetősége, mely a következő INTERREG program előkészítésének része lehetne. Ezen alapok általában kisléptékű kezdeményezéseket és alacsony küszöbértékű, határon átnyúló projekteket támogatnak. A kisprojektalap irányítása átveszi a teljes adminisztrációt, az előfinanszírozást és a számlázás előkészítését. Ehhez azonban megfelelő esernyőszervezet szükséges.

⁹ Az EGTC-vel kapcsolatos további információkat ld. 4. Stratégiai Dokumentum, 27-29. oldal (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

¹⁰ További információkat ld. 4. Stratégiai Dokumentum, 27. o. (Letöltés: <http://www.westpannon.hu/hu/projektek/connreg-at-hu>)

5 Melléklet: Lehetséges témák a rendelettervezetek szerint

Javaslat - AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (2. cikk)¹¹

intelligensebb Európa

- kutatás és innováció, előrehaladott technológiák
- digitalizáció
- a kkv-k növekedése és versenyképessége
- intelligens szakosodás, ipari átalakulás és vállalkozási szellem

zöldebb, karbonszegény Európa:

- energiahatékonysági intézkedések
- megújuló energiák
- intelligens energiarendszerek, -hálózatok és -tárolórendszerek fejlesztése helyi szinten
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, kockázatkezelés és katasztrófavédelmi reziliencia
- fenntartható vízgazdálkodás
- a körkörös gazdaságra való átállás
- a városi környezet biodiverzitása, környezetbarát infrastruktúrája, valamint a környezetszennyezés csökkentése

jobban összekapcsolt Európa:

- a digitális összekapcsoltság megerősítése
- fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, intelligens, biztonságos és intermodális TEN-T fejlesztése
- fenntartható, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, intelligens és intermodális nemzeti, regionális és helyi mobilitás kialakítása, (ideértve a határon átnyúló mobilitáshoz való jobb hozzáférést)
- fenntartható multimodális városi mobilitás
- szociálisabb Európa
- a munkaerőpiacok hatékonyságának határon átnyúló növelése, és a minőségi munkavállalás javítása
- határon átnyúló hozzáférés és minőség javítása az oktatás, a képzés és az egész életen át tartó tanulás területén
- a minőségi, fenntartható és megfizethető egészségügyi ellátáshoz való egyenlő és időben történő hozzáférés határokon átnyúló javítása

¹¹ Forrás: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018PC0372&from=DE>

- az egészségügyi és gondozási rendszerek hozzáférhetőségének, hatékonyságának és rugalmasságának határokon átnyúló javítása
- a társadalmi integráció és a szegénység csökkentésének határokon átnyúló előmozdítása, többek között az esélyegyenlőség javítása és a diszkrimináció leküzdése révén

a polgárokhoz közelebb álló Európa:

- társadalmi, gazdasági és ökológiai fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása városi területeken;
- társadalmi, gazdasági és ökológiai fejlődés, kulturális örökség és biztonság előmozdítása helyi szinten

javaslat - AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alap és külső finanszírozási eszközök által támogatott európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről - 14. cikk (Interreg-specifikus célkitűzések)¹²

Jobb Interreg-kormányzás

- a közigazgatási szervek intézményi kapacitásának bővítése, különösen azoké, amelyek feladata egy egyedi terület kezelése, és az érdekelt feleké
- a hatékony közigazgatás bővítése a jogi és adminisztratív együttműködés, valamint az állampolgárok és intézmények közötti együttműködés elősegítésével, különösen a határregiókban lévő jogi és egyéb akadályok feloldása céljából
- a közigazgatási szervek és az érdekelt intézményi kapacitásának bővítése a makroregionális stratégiák végrehajtása érdekében

¹² Forrás: <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/HU/COM-2018-374-F1-HU-MAIN-PART-1.PDF>